

Camp de la Bota

Sant Adrià de Besòs

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: Port Fòrum de Sant Adrià
Alçada: 0

Coordenades:

Latitud: 41.4147
Longitud: 2.22703
UTM Est (X): 435401
UTM Nord (Y): 4585083

Classificació

Número de fitxa 08194 - 83
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Popular
Segle XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Es troba sota les aigües del port
Protecció Inexistent
Accés Sense accés
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Equip de treball de l'Arxiu Municipal de Sant Adrià de Besòs "Isabel Rojas Castroverde" (ASAB)
Data de registre de la fitxa: dj., 16/11/2017 - 01:00
Data de la darrera revisió: dj., 20/05/2021 - 01:00

Descripció

El Camp de la Bota és un espai amb una càrrega simbòlica molt elevada, sobretot pels fets esdevinguts durant la dictadura franquista, com espai d'afusellaments. Se situa entre els límits de Sant Adrià de Besòs i Barcelona, a la riba dreta del riu. L'espai més emblemàtic eren els vestigis del mur o parapet de pràctiques de tir militars; lloc on el règim franquista va executar 1.706 persones entre el 1939 i el 1952, condemnades per rebel·lió per tribunals militars franquistes. Mossèn Pere Ribot, vicari de Sant Adrià de Besòs l'any 1941 escrivia: "El meu despertador era quan a les set del matí afusellaven els condemnats. I pels trets de gràcia sabies quants havien mort cada dia". Les víctimes de les execucions eren dones i homes que havien participat en els moviments sindicals i socials, en l'àmbit de la cooperació en el treball, en l'àmbit de l'esport de la cultura i l'educació. També de persones que havien defensat el règim legítim de la República o que havien tingut responsabilitats en la gestió i administració municipal o republicana. La primera persona afusellada, el 14 de febrer del 1939, fou l'advocat Eduardo Barriobero. Cinc membres del grup anarquista Talió van ser les darreres víctimes, el 14 de març del 1952, del Camp de la Bota, malgrat que els assassinats del règim franquista van continuar fins el 27 de setembre de 1975.

Observacions:

Segons un informe del Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) la construcció del port esportiu del Fòrum va destruir els vestigis del mur d'afusellaments del Camp de la Bota. L'informe estableix que les ruïnes del parapet van existir com a mínim fins a les obres de construcció del port esportiu del Fòrum (entre el 2000 i el 2004). A partir de mapes i imatges aèries, el MUHBA demostra que l'esquelet del parapet era visible, mig submergit a la platja, fins a finals de la dècada dels seixanta, quan va ser cobert per un dic. "Actualment el punt on se situava el parapet correspon al límit del moll de la Ronda del Port del Fòrum, i la major part de l'àrea que ocupava es troba sota les aigües del port", diu l'informe del MUHBA. El Consorci del Besòs va elaborar un estudi cartogràfic arribant a la mateixa conclusió. El Memorial Democràtic de la Generalitat va instal·lar el 2009 un panell informatiu sobre els afusellaments a 100 metres de la localització ara establerta pel Consorci i pel MUHBA. L'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs va instal·lar al mateix punt una placa homenatge a les onze dones que hi van ser executades entre el 1939 i el 1940. Al Camp de la Bota també van ser ajusticiats 44 militars sublevats el 1936.

Història

El nom de Camp de la Bóta o Camp de la Bota, es pot escriure de les dues maneres, prové del període en què els francesos van instal·lar-se en aquest turó durant la guerra de la Independència, al segle XIX. En francès un turó petit s'anomena "butte", paraula de la qual finalment es va denominar l'espai com a Camp de la Bóta. En aquest indret han passat diferents actors socials, des de pescadors, militars, pagesos, immigrants, treballadors industrials, etc. Però també han succeït molts esdeveniments històrics, com les lluites obreres, les onades migratòries, el barranquisme, reivindicacions veïnals, la presència dels escolapis, la Guerra Civil, els afusellaments durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, etc. També és un barri conegut pel barraquisme, situat entre Sant Adrià, part anomenada El Parapeto, i Barcelona, l'antic barri pescador de Pekín i actual barri de Sant Martí. Sant Adrià de Besòs, històricament, era un poble dedicat a l'agricultura. El canvi d'explotació agrícola a industrial, va afectar de manera significativa al municipi, tant en l'àmbit urbanístic com en l'àmbit social. La seva situació al límit de Barcelona, la sortida al mar i el pas del riu va afavorir l'establiment de diferents indústries. A més, va atraure molta mà d'obra, fent possible la diferenciació de dues onades d'immigració que condicionaren la realitat de Sant Adrià. En primer lloc, trobem la de les dècades del 1920 i 1930. La segona onada fou en acabar la Guerra Civil i els anys posteriors, quan s'acumularen dues condicions diferents: aquelles persones que marxaven per por a ser represaliades pel règim franquista, i aquelles que venien a la capital catalana a la recerca d'un lloc de treball. Això es traduïa amb grans barris de barraques i, entre aquests, trobem el del Camp de la Bóta. Es calcula

que a l'entorn de Barcelona van construir-se més de 10.000 barraques. Dins aquest context, el 1961, Barcelona aprovà un pla per suprimir el Barraquisme de la ciutat. Així, l'actual barri de la Mina neix per tal de pal·liar tota la problemàtica al voltant dels barris de barraques, tractant-se d'un polígon d'habitatges que pretenia absorbir tota la població del Camp de la Bota i d'alguns altres barris de barraques de Barcelona. La història de la Mina, neix el 1967, quan la comissaria d'urbanisme de Barcelona elabora un pla per construir una zona residencial per a barraquistes. El barri havia de comptar amb 2.100 habitatges, 7 escoles bressol, 1 centre social, 1 centre sanitari, 1 centre administratiu i 1 centre parroquial. La realitat és que es construïren els habitatges, però no la majoria dels equipaments necessaris, així com tampoc es tingué en compte la procedència de les famílies a l'hora d'atorgar-los un pis. Tot plegat va portar greus problemàtiques socials, un fort desarrelament social i cultural, que sumat a la falta d'equipaments va fer que el fenomen fos conegut com a "barraquisme vertical"

Bibliografia

DOMENECH, R. (2005) El Camp de la Bota. Entre els afusellaments i el fòrum. Barcelona: Editorial Hacer. MONFERRER, J. M. (2012) El Camp de la Bota. Una espai i una historia. Barcelona: Editorial Octaedro. https://www.barcelona.cat/infobarcelona/es/el-camp-de-la-bota-un-espacio-historico-olvidado_111258.html https://cat.elpais.com/cat/2019/01/26/catalunya/1548529075_503197.html

